

Janez Pucelj:

Otroci se pogovarjajo o koledarju.

Mali srpan — julij.

»V torek bodo pa spet kresove žgali.«

»Zakaj? Saj je bil kres prejšnji mesec!«

»V sredo je god sv. Cirila in Metoda!«

»Sveti Ciril in Metod sta bila slovanska apostola,« obrazloži Jože.

»Kako apostola? Peter je bil apostol, ki ga je Jezus postavil za prvega, pa njegov brat Andrej in Janez, ki ga je Jezus najrajši imel, pa spet njegov brat Jakob, Tomaž, ki je bil trde vere, in Juda Iškarijot, ki je Jezusa sovražil in izdal — o Cirilu in Metodu pa niso nič povedali gospod Anton, da bi bila apostola.«

»Seveda ne tako apostola, kot so bili Peter in Janez in Jakob in Tomaž, da bi bila z Jezusom hodila, saj sta živela 900 let kasneje, kakor je Jezus po zemlji hodil. Sv. Ciril in Metod sta slovanska apostola, ker sta prinesla Slovanom sveto vero.«

»Kaj smo Slovani šele tako malo časa kristjani?«

»Kakih tisoč let. Prej pa so bili Slovani pogani. Molili so celo kopico bogov: Perun so rekli enemu.«

»Joj, Perun, tako je ime našemu psu!« se zavzame Bernardek.

»— pa Triglava pa Morano, ki je bila boginja smrti —«

»Pa Kurenta, boga vseh norcev!« ve Grahut.

»Pa tvojega patrona,« dostavi Lizika.

»Saj, Lizika! Pa patrona vseh noric!« jo spopolni Grahut.

»Sv. Ciril in Metod pa sta našim očetom prinesla pravo vero.

Sv. Ciril in Metod sta bila Grka. Rodila sta se v Solunu iz imenitne hiše. Ponujali so jima visoke časti, ona pa sta šla rajši v samostan in postala meniha. Pozneje sta šla na Moravsko in sta tam razširjala sveto vero in od tam tudi med Slovenci. Skozi naše kraje sta romala v Rim k papežu. Tam v Rimu je sv. Ciril umrl in so ga pokopali z velikimi slovesnostmi. Svetega Metoda pa je papež poslal nazaj na Moravsko za nadškofa. Ko je prestal dosti preganjanj, je tudi Metod umrl na Moravskem. Njegovi učenci pa so se potem razkropili med Hrvate in druge južne Slovane. Sveti Ciril in Metod sta prevedla sveto pismo na slovanski jezik. Zato ker sta Slovanom prinesla sveto vero, jim pravimo slovanska apostola.«

»Zakaj pa niso vsi slovanski narodi katoličani? Zakaj jih je toliko pravoslavnih: Srbi, Bolgari, Rusi?« vpraša Mirko.

»Zato, ker so k tem narodom prihajali misijonarji, ki so se ločili od katoliške Cerkve. Prav tiste čase je začel v Carigradu neki mož, Fotij, ločitev od rimske Cerkve — in prav tiste čase so se tudi začeli Slovani spreobračati iz poganov v kristjane. In kamor so prišli misijonarji, ki so se bili ločili od prave rimske Cerkve, tja so tudi zanesli pravoslavno vero. Tako so prišli ti slovanski narodi bolj po nesreči v pravoslavno vero kot po svoji krivdi.«

»Zato pa moramo zanje moliti, da bi se spet združili s pravo Jezusovo Cerkvijo.«

»Pri nas smo vsi zapisani v Apostolstvo svetega Cirila in Metoda!« se pohvali Špelica.

»Kaj pa je to?« vpraša Cilo.

»Taka bratovščina za zedinjenje pravoslavnih kristjanov s katoliško Cerkvijo. Še Slomšek jo je ustanovil, ki bo nemara sam svetnik.«

»K svetemu Cirilu in Metodu pa moramo tudi moliti, da bi naš narod sam ne izgubil prave vere.«

»Pa tudi to, da bi se ves slovenski narod zedinil v Jugoslaviji,« reče Mirko in kaže: »Lejte, tam tisti greben so Karavanke: tam zad so koroški Slovenci, ki so pod Avstrijo. Naprej so Kamniške planine, tu sta Krim in Mokrec, tam ribniška Mala gora —«

»Lej, tista bela pika je pa Sveta Ana,« si jo je dobro zapomnil Tone Grahut. »Tam sva bila z materjo na žegnanju, pa me je tako čevelj ožulil, da sem se moral sezuti in so mi mati z ruto obvezali nogo, da sem kar po eni odskakoval za njimi.«

»Kaj če žulj; jaz sem imel že pasji poštrkavec,« reče mukotrpno Jurko Zlatorepec.

»Oh, meni so pa že mati umrli!« klikne Grahut, da ga vsi pogledajo.

»Potlej naprej je Velika gora, Križna gora in zadaj Snežnik; še naprej Javornik, Nanos — vse tam zad so Slovenci, ki jih stiskajo Italijani in bi radi, da bi zatajili slovenski jezik in narod.«

»Pa ga ne bodo!«

Hej, Slovani, naša reč slovanska živo klije,
dokler naše verno srce za naš narod bije.
Živi, živi, duh slovanski, bodi živ na veke,
grom in peklo, prazne vaše proti nam so steke!

Veliki srpan — avgust.

»Mi se bomo pa peljali na velike Maše dan k Novi Štifti tja na Ribniško,« se pohvali Majerčkov Bernardek. »Na božjo pot! Tam, pravijo, je tako lepa cerkev.«

»Sem bil že tam,« reče tehtno Jože. »O veliki Maši je tam velik shod: pridejo tudi Kočevarji in Bajtarji, še Belokranjci. Takrat je pri Novi Štifti veliko žegnanje.«

»Zakaj takrat?«

»Zato ker je v oltarju Marija vnebozveta. To je oltar pri Novi Štifti! Visok do stropa, ves zlat, in kadar vzamejo proč podobo, da je odprt, takrat kar oči jemlje, tako se vse blešči, in z oblakov te gleda Marija vnebovzeta. In veliki Šmaren pa je vprav praznik Marijinega vnebovzetja.«

»Kako vnebovzetja?« vpraša Bernardek, da bi bolj vedel, zakaj se bodo peljali o veliki Maši k Novi Štifti na božjo pot.

»Jezus je šel sam s svojo močjo v nebesa, zato pravimo Jezusov vnebohod; Marija pa ni šla v nebesa sama s svojo močjo, ampak jo je vzel Jezus, zato pravimo Marijino vnebovzetje.«

»Saj je tudi druge svetnike vzel v nebesa!«

»Seveda, ampak Marijo je vzel tudi s telesom v nebesa! Marijo je Jezus izročil na križu v varstvo svetemu Janezu, ko mu je rekel: Glej tvoja mati! Od takrat je Janez Marijo k sebi vzel za svojo mater in je skrbel zanjo. Potem je Marija umrla. Sladko je umrla, kar zaspala je, nič ni bila bolna; umrla je, ker je komaj čakala, da bi prišla že k Jezusu. Jezus pa ni hotel, da bi strohnelo in segnilo telo njegove matere, zato jo je vzel po smrti s telesom k sebi v nebesa.«

»Kakor je bil rekel tisti Jairovi hčerki: Deklica, rečem ti vstani, ali tistemu mladeniču v Najmu: Mladenič, rečem ti vstani — — —«

»Mar kakor je bil zaklical prijatelju Lazarju: Lazar, pridi ven — — — tako je poklical Marijo: Mati, pridi ven iz groba k meni!«

»V nebesih jo je posadil na svojo desnico in jo okronal za kraljico nebes in zemlje.«

»Vse to je pri Novi Štifti tako lepo naslikano: Marija plava na oblakih, roke je razprostrela, in naproti ji hite Adam in Eva, Noe, Abraham in vsi očaki, preroki, kralj David, angeli in svetniki in sama presveta Trojica, ki jo vabi: Pridi, boš kronana!«

Vsi gledajo malce nevoščljivo Bernardka, da bo gledal s svojimi očmi vso to prelepoto. Bernardku pa kar vidoma leze glava kvišku.

»Da bi mogel še jaz tjakaj!« vzdihne Jurko Zlatorepec. »Lepo bi bilo — — ampak v nebesa, v nebesa, tja kjer je Marija v resnici in kjer so mati,« reče nenavadno resno Tone Grahut.

Z velikim srpanom ugasne vidovska visoka šola.
Jože Selan pojde v mesto v šole, da bi postal škof — kar se mu pa skoraj gotovo ne bo posrečilo.

Mirko Koprivec pojde tudi v mesto v šole, da bi postal učitelj — se mu bo morda posrečilo.

Tone Grahut stopi v šolo očetovo pri Svetem Vidu, da bi postal kolar — kar se mu bo skoraj gotovo posrečilo.

Tudi so Majerčkov oče Bernard prodali »pošto« ciganom za sto dinarjev.

Tako mine slava tega sveta.

Esen:

Tiha noč.

*Tiha noč — — —
Travnice so se sklonile,
na zelene blazinice
cvetke so glávice naslonile.
Nad posteljco priletel je
angelček bel;
ali njegovih peruti
belih ni čuti,
ko se čez otroke sklanjajo,
in jih pred vsem hudim zaslanjajo —*